

РАЗМАТРАЊА ЗЛА КРОЗ ИСТОРИЈУ МЕДИЦИНЕ УКЉУЧУЈУЋИ ДУХОВНО И НАУЧНО ПОИМАЊЕ ЕПИЛЕПСИЈЕ И ПСИХОЗЕ

Прим. др сц. мед. Слободанка Илић-Тасић

Медицина Истока и Запада вековима је пролазила кроз различите фазе развоја од анимистичке, магијске, религијске, магијско-религијске, емпиријске до појаве научне медицине. Заједно са развојем медицине мењао се и поглед на мистичка стања, болести и визије, посебно у односу на епилепсију и психозу. Циљ рада је покушај да се упореде разлози за могућу појаву пароксизмалних промена понашања код неких болесника од епилепсије и психозе са научног и духовног аспекта. Неки од њих могу бити и починиоци кривичних дела, што представља озбиљан социјални и судскомедицински проблем. Исправан и тимски приступ овом проблему може омогућити одговарајући терапијски приступ и заштиту грађана и друштва у целини.

ЗЛО И БОЛЕСТ КАО ЛИШЕНОСТ

Владимир Ђурђевић, философ

На основу Аристотеловог разумевања категорије лишености, Тома Аквински интерпретира зло као одсуство онтолошке пунине; зло је у том смислу увек одређено добрим, будући да представља његову лишеност. Категорије бића и лишености овде су у подручју „онога што не може да буде другачије“. У Модерни, *лишеност* се интерпретира као *одсуство*. Болест се у том смислу може разумети као изостанак здравља, телесног или духовног благостања, али се ова *природна недостатност* не нивелира – што је императив преновоковне медицине, него *ре-конструише*. Технике лечења, утолико, претпостављају *успостављање* добра, односно промену структуре која садржи недостатак који изазива болест. У овом раду, на бази оцртане разлике између премодерног и модерног разумевања болести (као зла), биће предложена интерпретација нововековне медицине као *конструкције*, односно грађења *бића* здравља. У том смислу, *добро*, као благостање, није онтолошки примарно (као *испостављено*), него продуковано (*успостављено*), баш као што и болест нема природно одређење лишености, него се увек разуме у контексту неког недостатка, који се дефинише у одређеном темпоралном склопу. Идеја *побољшања* у медицини, на пример, подразумева и савладавање. Уколико *побољшање* подразумева употребу биомедицинских интервенција које иначе користимо у лечењу болести, како би се унапредиле или побољшале нормалне способности и особине, поставља се питање да ли на исти начин можемо да разумемо и појам *терапије*, односно да ли је *побољшање*, као интенција савремене медицине, само надградња модерног разумевања *терапије*. Терапија је третман за болест или

поремећај и има за циљ да особу која није здрава излечи. И појам превенције може се тумачити као одређена врста побољшања. Вакцине побољшавају нормални имуни систем и помажу му да спречи настанак болести. Медицина нема функцију само да да излечи постојећу болест, већ и да спречи да до болести уопште дође, да конструише свет без болести (зла).

ОДАБРАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Daniels, Norman (1994) The Genome Project, individual Differences, and Just Health Care, in: Timothy F. Murphy and Marc A. Lappe (ed.), *Justice and the Human Genome Project*. Berkeley: University of California press.
2. Savulesku, Julijan & Meulen, Ruad ter & Kahane, Gay (ed.) (2011). *Enhancing Human Capacities*. Blackwel: John Wiley & Sons.
3. Synofzik, Matthis (2009). Ethically Justified, Clinically Applicable Criteria for Physician Decision-Making in Psychopharmacological Enhancement. *Neuroethics*, 2:89–102
4. Илић-Тасић С, Мићић В. Заједничка судбина оболелих од епилепсије и психозе кроз историју психијатрије. *Praxis medica* 2001, 29 (1-2), 99-102.
5. Петровић, Миодраг (1990): *Крмчија Светога Саве о заштити обесправљених и социјално угрожених*. Библиотека “Репринт”, Штампарија Српске патријаршије: Београд.